

Utrikesutskottet

Statsrådets redogörelse om EU-politiken

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om EU-politiken (SRR 7/2020 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för utlåtande till stora utskottet. Tidsfrist: 31.5.2021.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utrikesminister Pekka Haavisto, utrikesministeriet
- europa- och ägarstyrningsminister Tytti Tuppurainen, statsrådets kansli
- försvarsminister Antti Kaikkonen, försvarsministeriet
- Finlands ständiga representant vid EU, ambassadör Marja Rislakki, utrikesministeriet
- ambassadör Markku Virri, utrikesministeriet
- ambassadör Juha Ottman, utrikesministeriet
- avdelningschef Ilkka-Pekka Similä, utrikesministeriet
- avdelningschef Pilvi-Sisko Vierros-Villeneuve, utrikesministeriet
- avdelningschef Satu Santala, utrikesministeriet
- biträdande avdelningschef Tanja Jääskeläinen, utrikesministeriet
- biträdande avdelningschef Janne Kuusela, försvarsministeriet
- ambassadråd Elina Poikonen, utrikesministeriet
- specialsakkunnig Ilmari Uljas, försvarsministeriet
- specialsakkunnig i EU-ärenden Marko Mäntylä, statsrådets kansli
- specialmedarbetare, EU-ärenden Pilvi-Elina Kupias, statsrådets kansli
- tf. direktör för Centrum för Europa-forskning Timo Miettinen, Helsingfors universitet, Centrum för Europaforskning
- programdirektör Juha Jokela, Utrikespolitiska institutet
- ledande expert Janica Ylikarjula, Finlands näringsliv rf
- specialsakkunnig Jesse Jääskeläinen, Finland i Europa rf
- direktör, påverkansarbete Rilli Lappalainen, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry.

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Statsrådets redogörelse om EU-politiken (SRR 7/2020) utstakar Finlands EU-politik under de närmaste åren. I redogörelsen går man igenom EU:s centrala reformprojekt och politiska åtgärder och strävar efter att förtydliga de nyaste begreppen i EU-politiken, såsom ”strategisk autonomi”. Redogörelsen förenar EU:s åtgärder med globala utvecklingstrender och frågor, såsom de föränderliga relationerna mellan stormakterna, kampen mot klimatförändringen och uppnåendet av FN:s mål för hållbar utveckling. Utrikesutskottet anser att redogörelsen är en heltäckande helhet som möjliggör en bred strategisk diskussion om de centrala prioriteringarna i Finlands EU-politik.

Enligt utrikesutskottets bedömning är analysen av dynamiken och utvecklingen inom EU dock relativt snäv i redogörelsen. I redogörelsen noteras visserligen att rättsstatsprincipen splittrats i vissa medlemsstater och att det finns skiljelinjer i flera stora politiska frågor, och å andra sidan att unionen har visat sin förmåga att agera i utmanande situationer, såsom Brexit eller covid-19. Perspektivet i redogörelsen är mycket institutions- och kommissionscentrerat. Utskottet anser det vara viktigt att man vid bedömningen av EU också noterar betydelsen av EU-ländernas inrikespolitik som en styrande kraft för unionens utveckling. Detta framhäver enligt utskottets bedömning rollen hos Finlands beskickningsnätverk som analysator för den inrikespolitiska utvecklingen i EU-länderna och som ”känslspröten” för förändringarna.

I redogörelsen konstateras att Finlands mål är ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart EU. EU har förbundit sig till Parisavtalet och till att genomföra FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda 2030). Utrikesutskottet konstaterar att för att Finlands och EU:s mål ska uppnås krävs det att unionen har förmåga att agera starkt globalt. Detta framhävs för sin del av covid-19-krisen, som innebär nya utmaningar för uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Enligt vissa bedömningar har pandemin gjort att extrem fattigdom breder ut sig i världen. Dessutom har ojämlikheten ökat och jämställdheten minskat. I många länder har coronaviruset minskat den interna stabiliteten och säkerheten, påverkat möjligheterna att tillgodose de mänskliga rättigheterna och försämrat demokratiutvecklingen.

EU som stark global aktör, effektivisering av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Uppnåendet av Finlands och EU:s mål är bundet till utvecklingstrenderna inom världspolitiken och världsekonomin. I den globala konstellationen som inramas av den skärpta konkurrensen mellan stormakterna och i ljuset av instabiliteten i Europas närområden konstaterar statsrådet i redogörelsen att det är nödvändigt att stärka EU:s globala roll och inflytande och att stärka EU:s kristållighet. Utrikesutskottet anser att det är viktigt att Finland är aktivt i debatten för att stärka EU:s globala roll och öka EU:s enighet i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Att värna om enhetligheten i EU:s Rysslandspolitik och Kinapolitik är ett viktigt exempel på detta för Finland och hela Europa.

EU:s kristållighet är förknippad med frågan om EU:s strategiska autonomi. Enligt en utredning som utrikesutskottet fick vid sin sakkunnigutfrågning har begreppet/målet, som ursprungligen

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

uppstod inom ramen för EU:s säkerhets- och försvarspolitik, under de senaste åren spridit sig såväl till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik som till de externa ekonomiska relationerna i vidare bemärkelse. Vid expertutfrågningen framhövdes åsikten att strävan att öka EU:s förmåga att hantera de risker som beror på stormaktskonkurrensen, det ömsesidiga beroendet och hot som pandemin är motiverad. Mot bakgrund av unionens starka sidor och ställning är stärkandet av samarbetsbaserade och multilaterala system och institutioner ett centralt strategiskt intresse för EU, som kräver aktiva utrikespolitiska åtgärder av både unionen och dess medlemsstater. Utskottet anser att det över huvud taget saknas ett strategiskt tänkande i unionens verksamhet, och i och med den diskussion som denna term för med sig bör man sträva efter att stärka det. Utskottet anser att Finland aktivt bör delta i debatten om den strategiska autonomi och stärkandet av den samt om konsekvenserna för EU:s transatlantiska förbindelser, som utskottet anser vara viktiga.

I redogörelsen betonas behovet av att effektivisera och stärka EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). Utrikesutskottet omfattar denna ståndpunkt. Enligt utskottet är till exempel EU:s strategi gentemot tredjeländer ofta för stel för att vara trovärdig och effektiv. Unionen fortsätter att sträva efter att styra EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska aktörer (t.ex. kommissionärer, den höga representanten, handelsförhandlare) mycket detaljerat och till och med gå in på vad som får och inte får sägas i förhandlingarna med tredjeländer. Denna handlingsmodell tär på unionens trovärdighet och flexibilitet som utrikespolitisk aktör och förbiser de diplomatiska relationernas grundläggande karaktär.

Det skärpta stormaktspolitiska konkurrensläget och den instabila yttre omvärlden underströkt enligt utrikesutskottets uppfattning också behovet av att öka GUSP:s snabbhet och trovärdighet. För närvarande är unionens ställningstaganden ofta för långsamma och slutresultatet kan urvattnas. Under den senaste tiden har det också framkommit tydliga tecken på att kravet på enhällighet kan öka tredjeländers strävanden att påverka EU:s medlemsstater och därigenom EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Unionen bör undersöka hur denna utveckling kan förhindras.

Som medel för att utveckla GUSP och effektivisera beslutsfattandet antecknas i redogörelsen ökad användning av majoritetsbeslut och konstruktiv avhållsamhet. Dessutom lyfts möjligheten fram att EU:s utrikespolitiska mål kan främjas också genom att den höga representantens uppgifter från fall till fall delegeras till medlemsstaternas utrikesministrar. Utrikesutskottet betraktar det rekommenderade urvalet av metoder som befogat. När man funderar på en mer omfattande användning av beslutsfattande med kvalificerad majoritet inom GUSP bör man komma ihåg att det är en fråga som skrivits in i Lissabonfördraget (2009). I avtalet anges möjligheten för rådet att fatta beslut med kvalificerad majoritet i vissa fall som anges i fördraget (artikel 31.2 i EU-fördraget). I debatten bör man också komma ihåg att beslut om kvalificerad majoritet redan har införts i vissa av EU:s yttre åtgärder (t.ex. den gemensamma handelspolitiken). Det bör vidare noteras att beslutsfattandet med kvalificerad majoritet vid behov balanseras av de skyddsklausuler i fördraget som en medlemsstat kan åberopa av viktiga skäl som hänför sig till den nationella politiken.

Utskottet för utrikesfrågor anser det vara viktigt att man i samband med debatten om beslutsfattande med kvalificerad majoritet inom GUSP ser till att även små stater har möjlighet att påverka och att man vid sidan av debatten ser till att det finns en möjlighet till konstruktiv avhållsamhet. När det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, som beslutas enhälligt, skulle medlemsstaterna mer flexibelt kunna använda sig av möjligheten till så kallad konstruktiv röst-

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

nedläggelse. I sådana fall kan en enskild medlemsstat vid behov avstå från att rösta och avge en förklaring, varvid unionens beslutsfattande inte hindras. Medlemsstaten i fråga är inte skyldig att tillämpa beslutet, men beslutet är bindande för unionen.

När det gäller delegeringen av den höga representantens uppgifter till medlemsstaternas utrikesministrar i enskilda fall anser utskottet att det är ett bra sätt att praktiskt främja effektiviteten i EU:s yttre åtgärder. Den höga representanten har ett mycket brett mandat och delegeringsbeslut kan bidra till unionens effektivitet. Vid delegeringen kan man utnyttja medlemsstaternas sakkunskap och samtidigt främja medlemsstaternas ansvarstagande vid genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Ett bra exempel på detta är de uppgifter som den höga representanten Josep Borrell har delegerat till Finland (utrikesminister Haavisto) för att främja strävandena att lösa kriserna i Sudan och Etiopien.

Enligt de sakkunnigbedömningar som utrikesutskottet har hört ökar Storbritanniens utträde ur EU den europeiska utrikes- och säkerhetspolitiska samordningen utanför EU-strukturerna särskilt mellan de största EU-medlemsstaterna och Storbritannien. Utskottet anser att den ökade betydelsen av informell samordning och samordning utanför GUSP, exempelvis inom ramen för E3-gruppen (Tyskland, Frankrike och Storbritannien), kan försvaga små EU-länders möjligheter att påverka. Det är också därför motiverat att stärka och effektivisera den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Utskottet betonar dessutom att Finland aktivt bör sträva efter att olika samarbetsstrukturer som förekommer utanför unionen ska tas in i EU. Som exempel lyfter utskottet fram det franska interventionsinitiativet (EI2), vars införande i EU:s strukturer är motiverat och ägnat att öka unionens inflytande och trovärdighet inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Utskottet tillägger i sammanhanget att det anser det nödvändigt att se till Finlands bilaterala samarbetsstrukturer inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitikerna med olika länder, inklusive Storbritannien, och att detta nätverk vidareutvecklas.

Statsrådet granskar i sin redogörelse EU:s sanktionspolitik som en del av EU:s globala roll och stärkandet av den. Finland bidrar enligt redogörelsen till att EU:s sanktionspolitik är konsekvent, proportionerlig, riktad och vilar på en stark rättslig grund. I redogörelsen konstateras också att sanktionernas verkningfullhet förbättras av en fungerande dialog med partnererna och av att sanktionerna är enhetliga. Redogörelsen konstaterar dessutom att skyddet mot skadliga effekter av tredjeländers sanktioner förutsätter åtgärder på EU-nivå. Utrikesutskottet anser att statsrådets mål att utveckla EU:s sanktionspolitik går i rätt riktning. Utskottet har upprepade gånger fäst uppmärksamhet vid att sanktionssystemets koherens, funktion, omfattning och genomslag bör utvärderas och behövliga åtgärder vidtas för att utveckla systemet. Utskottet konstaterar att när sanktioner införs saknas det ofta en helhetsstrategi för unionen. Som en del av strategin övervägs till exempel redan på förhand på vilka villkor sanktioner kan slopas (den s.k. exit-strategin).

När det gäller skyddet mot de skadliga effekterna av tredjeländers sanktioner anser utrikesutskottet att frågan är viktig och gillar kommissionens initiativ för att hantera frågan. Den extraterritoriella tillämpningen av sanktioner som ensidigt införts av tredjeländer har ansetts ha haft en betydande inverkan på EU:s och dess medlemsstaters förmåga att främja de utrikespolitiska målen, iaktta bilaterala avtal och förvalta de bilaterala relationerna med de länder som är föremål för sanktionerna. Att hitta metoder för att dämpa dessa effekter är samtidigt en del av förbättrandet av EU:s motståndskraft mot störningar.

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

Internationellt samarbete, handelspolitik, utvecklingspolitik, arktisk politik

Såsom utrikesutskottet har konstaterat tidigare i detta utlåtande är stärkandet av samarbetsbaserade och multilaterala system och institutioner ett centralt strategiskt intresse för EU, som kräver aktiva utrikespolitiska åtgärder av både unionen och dess medlemsstater. I redogörelsen konstateras att det FN-baserade regelbaserade multilaterala systemet bör stärkas och vid behov reformeras. Utskottet konstaterar att detta är särskilt viktigt nu när det multilaterala systemet utmanas mer öppet och de snabbt föränderliga relationerna mellan stormakterna avsevärt försvårar samarbetet i det regelbaserade internationella systemet.

I redogörelsen fastställs att respekten för folkrätten samt främjandet av de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen ska stå i centrum för all EU:s yttre verksamhet och vidare att främjandet av social rättvisa, jämlikhet, jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ska beaktas genomgående. Utrikesutskottet anser att anteckningarna i redogörelsen är viktiga. Den rådande världspolitiska situationen kräver att unionen vidtar åtgärder för att främja gemensamma värderingar. Utskottet konstaterar att unionen på ett smidigt och fördomsfritt sätt bör söka nya partner för att förbättra sitt inflytande i dessa frågor. Å andra sidan måste unionen sörja för sin egen trovärdighet. Gemensamma värderingar utgör också grunden för unionens kriställighet och bristerna i genomförandet av dem ökar inte bara de europeiska samhällenas och EU:s sårbarhet, utan också EU:s trovärdighet och effektivitet som global aktör.

När det gäller de anteckningar som gäller handelspolitiken i redogörelsen anser utrikesutskottet att tyngdpunkterna i redogörelsen går i rätt riktning. Utskottet anser det vara motiverat att understryka att EU måste spela en stark roll i att bevara och stärka det multilaterala handelssystemet, som bygger på Världshandelsorganisationen (WTO), och i att försvara en öppen och rättvis handel. Å andra sidan beaktar redogörelsen den förändrade globala omvärlden på ett realistiskt sätt och konstaterar att EU bör öka sin förmåga att i sin handelspolitik fatta beslut om sina egna utgångspunkter och försvara sina intressen samtidigt som öppenheten för handel och investeringar i Europa bevaras. Utskottet konstaterar att den förändrade globala omvärlden för sin del understryker behovet av en diskussion om riktningen och målen för EU:s handelspolitik. Kommissionens meddelande om översynen av EU:s handelspolitik, som publicerades våren 2021, ger goda verktyg för denna diskussion. Som en liten medlemsstat som är beroende av utrikeshandeln lönar det sig enligt utskottets åsikt för Finland att i debatten se till att genomförandet av en öppen, strategisk autonomi inte innebär protektionism. Samtidigt måste man naturligtvis ingripa i orättvis praxis inom den internationella handeln. För Finland är det viktigt att EU:s handelsavtal beaktar avtalens konsekvenser för miljön, hållbar utveckling, rätt till arbete och mänskliga rättigheter, jämställdhet samt kvinnors och flickors rättigheter (inklusive sexuella rättigheter) och främjar beaktandet av dessa i företagens värdekedjor. Situationen efter coronapandemin gör det möjligt att främja en globalt hållbar återhämtning, särskilt genom att stödja grön tillväxt och digital övergång.

I redogörelsen integreras EU:s utvecklingspolitik allt tydligare i EU:s yttre förbindelser. Det betonas också att samordningen av EU:s medlemsstaters utvecklingspolitik ska effektiviseras. Utrikesutskottet uttrycker sitt gillande över anteckningarna. Enligt utskottet bör utvecklingspolitiken ses som en del av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Kommissionären för internationella partnerskap Urpilainen har i sitt arbete också betonat vikten av att förbättra samord-

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

ningen av medlemsstaternas utvecklingspolitik. Det är en välkommen målsättning. Finlands och EU:s utvecklingspolitik har långt överensstämmande mål, såsom att främja mänskliga rättigheter, demokrati och god förvaltning samt att i tilltagande utsträckning rikta utvecklingsarbetet till de minst utvecklade och bräckliga staterna. EU är den viktigaste aktören i utvecklingsarbetet i världen och Finlands aktiva deltagande i beslutsfattandet om EU:s utvecklingspolitik ger möjligheter att påverka den internationella utvecklingspolitikens framtid och genomförandet av utvecklingsarbetet runt om i världen. Samtidigt ingår det i Finlands multilaterala samarbete.

Utrikesutskottet anser liksom statsrådet att det är viktigt att stärka EU:s arktiska politik. Det är viktigt att man i EU förstår betydelsen av arktiska frågor och arktiskt samarbete och att EU främjar en hållbar utveckling och stabilitet i den arktiska regionen. Till de viktigaste faktorerna i EU:s arktiska politik hör att stävja klimatförändringen och trygga ursprungsfolkens rättigheter, och att se till välfärden i de nordliga samhällena. Utskottet konstaterar att en tillräcklig EU-finansiering är en central del av stärkandet av EU:s arktiska roll. När det gäller den säkerhetspolitiska helhet som utgörs av de nordliga havsområdena måste EU:s förståelse och helhetsbild fördjupas. Samtidigt bör man dock se till att spänningarna i den försvagade internationella politiska situationen inte återspeglas i de arktiska regionerna och i Arktiska rådets verksamhet, som är det viktigaste samarbetsforumet i regionen. Enligt utskottet ligger det också i Finlands intresse att sörja för EU:s verksamhet i politiken för den nordliga dimensionen och i de partnerskap som fungerar under den. Samarbetet erbjuder praktiska verktyg för att främja Finlands och EU:s mål i de arktiska områdena, Östersjöregionen och EU:s och Rysslands gränsområden, exempelvis inom klimat- och miljösamarbete och kärnsäkerhet. Kontinuiteten i detta samarbete ska tryggas, så att återverkningarna av den internationella politiska situationen undviks.

Utveckling av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik

Finland har konsekvent understött stärkandet och utvecklandet av EU:s säkerhets- och försvarspolitik. EU måste kunna bära ansvar för sin egen säkerhet och för säkerheten i närområdena, fastställs det i redogörelsen. Utrikesutskottet konstaterar att det har gjorts snabba framsteg när det gäller att stärka och utveckla EU:s säkerhets- och försvarspolitik. Exempel på detta är inledandet av permanent strukturellt samarbete, inrättandet av Europeiska försvarsfonden, den årliga utvärderingen av försvaret, stärkandet av samarbetet mellan EU och Nato samt skapandet av planerings- och ledningsförmågan för militära krishanteringsinsatser. De experter som utskottet har hört anser att det väsentliga just nu är att genomföra och följa upp de politiska beslut och förpliktelser som redan fattats, i stället för att skapa nya strukturer. Samtidigt bör man dock vara beredd att bedöma den ständigt föränderliga omvärlden och de därpå följande behoven att vidareutveckla sektorn.

I redogörelsen lyfter man fram målet för Finlands EU-politik att stabilisera bekämpningen av hybridhot som en del av EU:s beredskap inför interna och externa säkerhetshot och går igenom metoder för att uppnå detta mål. Utskottet anser att Finlands aktiva roll som främjare av denna debatt är viktig. Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot, som finns i Helsingfors, är ett centralt verktyg för att utveckla samarbetet och beredskapen i medlemsstaterna. Utskottet anser också att man bör överväga de utmaningar som EU står inför när det gäller att bemöta hybridhot. Skiljelinjer mellan medlemsstaterna och inom det civila samhället erbjuder hybridaktörer möjligheter att försvaga unionen och fördröja gemensamma reaktioner. Detta frågekomplex är

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

enligt utskottets bedömning av central betydelse när det gäller att effektivisera beslutsfattandet i unionen, vilket utskottet tog upp tidigare i detta utlåtande.

Också cybersäkerheten lyfts fram i redogörelsen och konstateras vara en väsentlig del av tryggheten av en störningsfri funktion och samhällsstabilitet på EU:s inre marknad och av medborgarnas privatliv. Utrikesutskottet välkomnar att man inom unionen har utvecklat metoder för att bemöta fientlig cyberverksamhet. Ett centralt verktyg i detta arbete är enligt utskottets bedömning det cybersanktionssystem som inrättades 2019 samt cybersäkerhetsstrategin. Utskottet konstaterar i detta sammanhang också att det riktats fientlig cyberverksamhet mot riksdagen, vilket för sin del understryker betydelsen av att det finns verktyg för att svara på fientlig cyberverksamhet.

I redogörelsen konstateras att solidaritetsklausulen (artikel 222 i FEUF) och klausulen om ömsesidigt bistånd (artikel 42.7 i EUF) stärker unionen som säkerhetsgemenskap och ökar solidariteten mellan medlemsstaterna. I redogörelsen betonas också betydelsen av att klausulernas flexibla karaktär bevaras för att de ska kunna användas till exempel för att svara på allvarlig hybridpåverkan. Utrikesutskottet anser det vara viktigt att Finland aktivt deltar i debatten om frågor som gäller genomförandet och tillämpningen av klausulerna. Det är viktigt att utveckla en gemensam förståelse för vad artikel 42.7 i Lissabonfördraget om EU:s säkerhetsgarantier i praktiken innebär och tydliga processer för att införa den. Utskottet tillade att vissa projekt som syftar till att stärka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, såsom den militära rörligheten, stöder genomförandet av dessa klausuler. Projektet för militär mobilitet kan också stärka den militära försörjningsberedskapen, mottagandet och lämnandet av bistånd och till exempel övningsverksamheten.

I redogörelsen konstateras också att den tidigare nämnda solidariteten också bör ses i ett större perspektiv, exempelvis som deltagande i stärkandet av säkerheten i unionens alla närområden, såsom krishantering i Afrika. I detta sammanhang fäster utrikesutskottet uppmärksamhet vid att EU för närvarande genomför 6 militära och 11 civila krishanteringsinsatser. I EU:s militära krishanteringsinsats har Finland sammanlagt cirka 20 soldater. Utrikesutskottet anser att Finlands deltagande är ganska litet i förhållande till att Finlands profil i utvecklingen av EU:s säkerhets- och försvarspolitik är hög och konsekvent. Utskottet anser det därför motiverat att stärka deltagandet i EU:s militära krishanteringsinsatser. Samtidigt bör man aktivt försöka identifiera eventuella hinder för deltagande i EU-insatser (personaltillgång, språkkunskaper osv.). Utskottet tillägger att Finlands profil i EU:s krishantering kompletteras när man också granskar deltagandet i EU:s civila krishantering, där Finland är det land som i förhållande till folkmängden sänder flest experter, cirka 60 stycken. Utskottet anser i sammanhanget att den parlamentariska krishanteringskommitténs rapport är nyttig för att utveckla Finlands deltagande i krishantering och effektivisera verksamhetens genomslag och en systematisk resursanvändning. Utskottet anser det vara viktigt att diskussionen om Finlands övergripande krishanteringsprofil fortsätter.

EU-inflytande, rekryteringar

Utrikesutskottet konstaterar slutligen att man bör fästa mer uppmärksamhet vid att Finlands föregripande inflytande i EU:s politik sätts in i rätt tid. I redogörelsen konstateras att Finland utövar föregripande inflytande gentemot kommissionen och att påverkansarbete utförs också i rådet. Finland samarbetar också med likasinnade och arbetar för att påverka Europaparlamentet.

Utlåtande UtUU 4/2021 rd

Utskottet anser att anteckningarna om EU:s inflytande går i rätt riktning. De experter som utskottet har hört lyfte dock fram behovet av att ytterligare stärka framför allt föregripande inflytande, både i fråga om kommissionen och EU:s utrikestjänst. Utskottet påpekar att EU-rekryteringarna också har ett centralt samband med Finlands EU-inflytande som helhet. Finland bör ännu effektivare än för närvarande kunna identifiera de EU-politiska sektorer som man särskilt vill påverka och sträva efter att få finländska tjänstemän att sköta olika uppgifter vid EU-institutionerna inom dessa sektorer, också genom att utnyttja sekonderingar. Även om det är viktigt att på förhand påverka till exempel en tjänsteman vid kommissionen som "håller pennan" oberoende av nationalitet, är det klart att det skulle vara möjligt att ytterligare underlätta arbetet med förhandspåverkan om finländska tjänstemän fick uppgifter som är centrala för Finland. Dessutom påminner utskottet om betydelsen av föregripande inflytande i EU-ländernas huvudstäder. I detta arbete har Finlands ambassader i EU:s huvudstäder enligt utskottet en central roll.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottet föreslår

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 5.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Johannes Koskinen sd (delvis)
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Mikko Savola cent
medlem Ville Tavio saf
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Jouni Ovaska cent
ersättare Arto Satonen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.